

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กรณีศาลเห็นเอง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 วิธี คือ

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาบทความ วารสารทางวิชาการ เอกสาร หนังสือหรือตำรา วิทยานิพนธ์ อินเทอร์เน็ต หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบให้สมบูรณ์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกจากอดีตตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหาร ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม นักวิชาการด้านนิติศาสตร์/รัฐศาสตร์/ผู้ทรงคุณวุฒิปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ด้านคดีและวิชาการ ที่มีประสบการณ์ มีความรู้เฉพาะด้านซึ่งศึกษาเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามประเด็นที่ได้เตรียมไว้โดยผู้ศึกษาให้อิสระต่อผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยการถามให้ได้คำตอบที่มีรายละเอียดครบโดยขอให้ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายและให้เหตุผลประกอบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญทางด้านกรดำเนินการดำเนินงานของฝ่ายตุลาการภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิปัจจุบัน โดยการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก ซึ่งใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 15 คน โดยมีรายละเอียด คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จำนวน 3 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตุลาการศาลปกครอง จำนวน 2 คน
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตุลาการศาลทหาร จำนวน 3 คน
4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอดีตตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 1 คน
5. นักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์/นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ และผู้ยกวางรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จำนวน 3 คน
6. เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ ผู้ศึกษากำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบการศึกษาจากเอกสารและแบบการสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้

แบบการศึกษาจากเอกสาร เป็นการสำรวจข้อมูลจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ (Documentary Survey) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสารข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการของกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ทั้งของภายในและต่างประเทศ แนวความคิดทฤษฎีเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยกระบวนการของฝ่ายตุลาการ

แบบการสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูล (Field Survey) ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก โดยผู้ศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังและในการศึกษา ผู้ศึกษาได้จัดเรียงคำถามไว้ตามลำดับอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้เกิดความเหมาะสม ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกโดยผู้ศึกษาโดยตรงซึ่งใช้การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ ขั้นตอน รวมถึงกรณีที่เกิดขึ้นในการดำเนินกระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิด โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตลอดจนเหตุผลและข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านโดยบันทึกในเอกสารและตรวจสอบโดยผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน โดยแบ่งขั้นตอนออกดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกผู้ศึกษาได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภายใน และอาจารย์ที่ปรึกษากายนอกเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ทำการออกแบบสัมภาษณ์และนำไปทดสอบกับตัวแทนกลุ่มประชากร เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้ตรงประเด็นที่สุด นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาขั้นสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 3 ก่อนเข้าเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก ผู้ศึกษาประสานงานขอเข้าพบก่อนเข้าสัมภาษณ์ เพื่อทำการกำหนด วัน เวลา และสถานที่ พร้อมนำแบบสัมภาษณ์และเอกสารที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีความประสงค์จะศึกษาก่อนเพื่อเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนถึงวันเข้าสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 4 ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 15 คน โดยการบันทึกเสียงเอกสาร และเทปบันทึกเสียง

ขั้นตอนที่ 5 ผู้ศึกษาสรุปประเด็นในการสัมภาษณ์ส่งให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตรวจสอบเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยในระหว่างขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 5 ทำการประสานงานอย่างใกล้ชิด โดยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ทางโทรศัพท์ เอกสาร อินเทอร์เน็ต ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 5 แต่ละท่านใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มุ่งเน้นในด้านการสรุปเนื้อหาสาระเกี่ยวกับแนวคิด ข้อเสนอแนะ และความรู้จากการศึกษาจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ วิธีการดำเนินการของกระบวนการของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยเฉพาะการให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลประกอบเสนอในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่อไป

การนำเสนอผลการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาอาศัยการยกตัวอย่างกรณีศึกษาประกอบ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเพิ่มเติมมาจากการรวบรวมเอกสารไม่ว่าจะเป็นวารสาร บทความ หนังสือ ประมวลกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ พระราชบัญญัติ

ต่าง ๆ กฎหมายรัฐธรรมนูญ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ และการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษามาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการดำเนินงานของฝ่ายตุลาการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิดโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กรณีศาลเห็นเอง โดยแบ่งออกเป็น 5 บทดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 ข้อความคิดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ
- บทที่ 3 ระเบียบ วิธีการศึกษา
- บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา
- บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ